

A KÖZPÉNZ- FELHASZNÁLÁS TRANSPARENTCIÁJA

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK MINT A KÖLTSÉGVETÉSI ÁTLÁTHATÓSÁG INTÉZMÉNYI BIZTOSÍTÉKA

Horváth–Németh–Domokos

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításaival, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, annak bizottságait, és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését.” (ÁSZ törvény 1. § [4])

TANULMÁNY SOROZATUNK DARABJAI:

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

1

A LEGFŐBB ELLENŐRZŐ INTÉZMÉNYEK HOZZÁJÁRULÁSA A JÓ KORMÁNYZÁSHOZ

Domokos-Pulay-Pálfi-Németh-Miklócs

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

2

A JÓ KORMÁNYZÁS TÁMOGATÁSÁNAK FUNDAMENTUMAI
AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK AKADÉMIAI HÍVÉSE, JOGSZABÁLYTERVEZÉSE

Domokos-Miklócs-Székács

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

3

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK HOZZÁJÁRULÁSA A MINŐSÉGI JOGALKOTÁSHOZ

Miskolczi-Nagy-Domokos-Georgy-Pruta-Fülöp

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

4

AZ ELLENŐRZÉSEK ÉS AZOK HASZNOSULÁSA AZ ELLENŐRZŐTTEK SZINTJÉN

Domokos-Rankó-Gab-Fálmel

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

5

A KÖZPÉNZ-FELHASZNÁLÁS TRANSPARENTCIÁJA
AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK MINŐSÉGI JOGALKOTÁSA ÉS AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK INTÉZMÉNYI BESZÉKSÉGE

Horváth-Németh-Domokos

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

6

AZ INTEGRITÁS KULTÚRÁJÁNAK MEGHONOSÍTÁSA A MAGYAR KÖZSZFÉRÁBAN

Domokos-Pulay-Szalmácz-Georgy-Szabó

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

7

A FENNTARTHATÓ KÖLTSÉGVETÉS ÖRE
AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK SZERPE KÖLTSÉGVETÉS TERVEZÉSÉBEN ÉS VEGYERKÉSZÍTÉSÉBEN

Domokos-Pulay-Pálfi-Forgács

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

8

A JÓ KORMÁNYZÁS TÁMOGATÁSA A SZÁMVEVŐSZÉKI ELLENŐRZÉSEK TERVEZÉSI FOLYAMATAI SORÁN

Jávoros-Domokos-Németh

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

9

ÉRTÉKŐRZÉS ÉS ÉRTÉKTEREMÉS – AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK SZERVEZETI MŰKÖDÉSÉNEK MEGÚJÍTÁSA

Domokos-Pulay-Horváth

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

10

A KORMÁNYZÁS EREDMÉNYESSÉGÉNEK TÁMOGATÁSA
CELSZERŰSÉGI HÍVÉSEK ÉS TELJESÍTMÉNYMÉRÉS A SZÁMVEVŐSZÉKI ELLENŐRZÉS KÖZÉPÉBEN

Domokos-Németh-Jávoros

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A jó kormányzás építőkövei – fókuszban a legfőbb pénzügyi ellenőrző szerv, az Állami Számvevőszék
Tanulmány sorozat

11

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK HOZZÁJÁRULÁSA AZ „ÁLLAMMENEDZSMENT” MEGÚJÍTÁSÁHOZ

Domokos-Vargay-Zsuzsanna-Németh-Maklák-Horváth

2016

„Az Állami Számvevőszék az ellenőrzési tevékenységében alapul szolgáló jogszabályok, jogszabálytervezetek, jogszabálytervezetek vagy az Országgyűlési munkaanyagok, és az ellenőrzési szervek munkáját, amelyeket ellátásuk a jól irányított állam működéséért.” (ÁJK törvény 1. § 1H)

A JÓ KORMÁNYZÁS ÉPÍTŐKÖVEI – FÓKUSZBAN A LEGFŐBB PÉNZÜGYI ELLENŐRZŐ SZERV, AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

Tanulmány sorozat

A KÖZPÉNZ-FELHASZNÁLÁS TRANZPARENCIÁJA

Az Állami Számvevőszék mint a költségvetési átláthatóság
intézményi biztosítója

KULCSSZAVAK:

Transzparencia, átláthatóság, nyilvánosság, hasznosulás, kommunikáció,
Számvevőszék

SZERKESZTŐ:

Prof. Dr. NÉMETH ERZSÉBET felügyeleti vezető

SZERZŐK:

HORVÁTH BÁLINT számvevő osztályvezető főtanácsos

Prof. Dr. NÉMETH ERZSÉBET felügyeleti vezető

DOMOKOS LÁSZLÓ elnök

KIADJA AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ISBN: 978-615-5222-10-8

A JÓ KORMÁNYZÁS ÉPÍTŐKÖVEI – FÓKUSZBAN A LEGFŐBB
PÉNZÜGYI ELLENŐRZŐ SZERV, AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

TANULMÁNY SOROZATUNK DARABJAI AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK HONLAPJÁN,

A www.asz.hu/hu/a-jo-kormanyzas-epitokovei OLDALON OLVASHATÓAK

TARTALOM

■ 1. A transzparencia mint a jól működő állam alapja	6
2.1 Az Állami Számvevőszék hasznosulási módszertana	7
1.1.1 A hasznosulás szintjei	8
■ 2. A kommunikáció mint a transzparencia biztosítója	11
2.1 Hasznosulási szempontú kommunikációs tervezés	11
2.2 ÁSZ Hírportál – hírek hiteles forrásból	11
2.2.1 A kommunikáció aktivitása, nemzetközi összehasonlítás	12
2.2.2 Számszerű eredmények (2015.)	12
2.3 Célra tartott sajtókommunikáció	14
2.3.1 Számszerű eredmények (2015.)	14
2.4 Helyi szintre visszük az információt	15
2.4.1 Számszerű eredmények (2013-2015.)	15
2.5 Hasznosulási interjúk az ellenőrzésekről	15
2.6 A számvevőszéki jelentés formátumának megújítása	16
2.7 Mérés, elemzés, értékelés és fejlesztés	17
2.7.1 Kvantitatív médiaelemzés	17
2.7.2 Kvantitatív szövegelemzés	17
■ 3. Az ÁSZ tevékenységének ismertsége, elismertsége: közvéleménykutatás	18
3.1 Számszerű eredmények (2005-2015)	20
3.2 Az Open Budget Survey (OBS) felmérés	20
3.3 Társintézményi felülvizsgálat (peer review)	21
■ 4. Következtetések – az átláthatóság mint prevenciós eszköz	23

ÖSSZEFOGLALÓ

Transzparencia nélkül nem képzelhető el jól működő, jól irányított állam. A demokrácia és az elszámoltathatóság alapja, hogy a polgárok tudják, mi történik a pénzüikkel, ki hogyan használja a rá bízott közvagyonot. Az átláthatóság az ÁSZ működését megalapozó összes jogszabályt és a szervezet minden fontosabb stratégiai dokumentumát átszövi.

Az Állami Számvevőszék működésének átláthatósága két szinten valósul meg: jogszabályi és szervezeti szinten. Az ÁSZ minden jelentése nyilvános - a 21. század elvárásainak megfelelően digitálisan letölthetők és kereshetők az ÁSZ honlapján, az ellenőrzési terv, illetve az ellenőrzések módszertana is nyilvános. Emellett az ÁSZ stratégiai szintre emelte a kommunikációt, 2011 tavaszán létrehozta – és folyamatosan működteti, fejleszti – az ÁSZ Hírportált, melynek segítségével az ellenőrzések teljes folyamata nyomon követhető, átlátható. Az oldal az intézkedési tervekről és a hasznosulás nagyobb lépéseiről is folyamatos tájékoztatást ad, így biztosított az átláthatóság az ÁSZ saját tevékenységéről is.

A transzparencia erősítésében fontos lépés volt továbbá a számvevőszéki jelentések formai megújítása 2015-ben.

1. A TRANSPARENCIA MINT A JÓL MŰKÖDŐ ÁLLAM ALAPJA

A 2011-ben elfogadott Alaptörvény Állami Számvevőszékkal foglalkozó cikke¹ ugyan expressis verbis nem foglalkozik az átláthatósággal, de áttételesen igen. Egyrészt az Alaptörvény kimondja, hogy az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amelynek feladata a közpénzek és a nemzeti vagyon ellenőrzése.

Az ellenőrzés már önmagában is a transzparens működést szolgálja, hiszen az ellenőr munkája épp az, hogy láthatóvá tegyen amúgy láthatatlan tényeket és folyamatokat, rávilágítson elfedett hibákra és a törvényeknek való megfelelés hiányára. Másrészt az Alaptörvény azt is rögzíti, hogy az Állami Számvevőszék elnöke az Állami Számvevőszék tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.² Ez a kitétel a számvevőszéki átláthatóság egyik legfőbb garanciája, hiszen minden évben lehetőséget biztosít a számvevőszéki munka feletti országgyűlési, azaz áttételesen az állampolgári kontroll gyakorlására.

Az új számvevőszéki törvény³, kimondja, hogy a Számvevőszék minden jelentése nyilvános. Ez utóbbi előírás jelentős előrelépést jelent a korábbi szabályozáshoz képest, 1989 és 2011 között ugyanis számos olyan jelentés készült az Állami Számvevőszéknél, amit nem ismerhetett meg a nyilvánosság, és ezt egyes választott vezetők sajnálatos módon ki is használták. A törvény azt is kimondja, hogy az ellenőrzések módszertanát a független Számvevőszék határozza meg, de az ÁSZ köteles azt mindenki számára megismerhetővé tenni. Ez szintén fontos garanciája az átláthatóságnak.

¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 43. cikk

² Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 43. cikk (3) bekezdés

³ 2011. évi LXXVI. törvény az Állami Számvevőszékről (2011. július 1.)

Nem csak a jogszabályok, hanem az ÁSZ stratégiai dokumentumai⁴ is kiemelt helyen kezelik a transzparencia kérdését. Az ÁSZ Stratégiája rögzíti, hogy az ellenőrzések a közpénz-felhasználás átláthatóságát szolgálják, illetve hogy a szervezet egészének működésében vezérelv a transzparencia – a kommunikációtól kezdve a munkaerő-felvételen át egészen az informatikáig.

A jogszabályok alapján az átláthatóság legalább két szinten áthatja egy Számvevőszék működését. Az egyik szint a közpénz-felhasználás átláthatósága, amit a jelentések maguk is szolgálnak. Ehhez kapcsolódva kiemelten fontos cél, hogy a jelentések megállapításai, illetve javaslatai a gyakorlatban és a mindennapi életben is hasznosuljanak. Ez azt feltételezi, hogy az ÁSZ üzeneteit, megállapításait a megfelelő csatornákon és a megfelelő formában képes legyen eljuttatni az érintettekhez, a célcsoportokhoz.

A másik aspektus az ÁSZ saját intézményi működésének átláthatósága. Az Állami Számvevőszék vallja, hogy mind hatékonyságból, mind pedig átláthatóságból példát kell mutatnia a közszféra egyéb intézményeinek. A valódi átláthatóság több annál, mint hogy az ÁSZ a jelentéseit nyilvánosságra hozza és bárki számára elérhetővé teszi. Cél, hogy az átláthatóság túllépjen a kötelező minimumon. Ez a számvevőszéki jelentések közérthetővé és hasznosíthatóvá tételét, illetve egy sajátos online felület, az ÁSZ Hírportál⁵ létrehozását jelentette elsősorban.

Tényleges transzparencia nem képzelhető el közérthetőség és a célcsoportokra szabott kommunikáció nélkül. Nincs ugyanis egységes recept, a különböző érintetteknek különböző részletezettségű és hosszúságú anyagokra van szükségük. Az ellenőrzött szervezet vezetője egy részletes, levezetéseket tartalmazó jelentés

alapján tud intézkedési tervet készíteni. Egy polgármesternek, vagy egy országgyűlési képviselőnek azonban erre nincs ideje, ők leginkább egy vezetői összefoglalót tudnak hasznosítani. Egy érdeklődő és a választásokra tudatosan készülő polgár szempontjából annak van jelentősége, hogy ki miképp bánt a közpénzzel. Az ÁSZ a jelentéseihez kapcsolódva ezért a részletes megállapításokon túl egyéb kommunikációs anyagokat is készít, és azokat minden esetben eljuttatja az előre meghatározott célcsoportoknak. Az átláthatóság megteremtését szolgálja, hogy az ÁSZ nagy hangsúlyt helyez munkája hasznosulására, amelyet elsősorban proaktív kommunikációs tevékenységén keresztül valósít meg.

1.1 Az Állami Számvevőszék hasznosulási módszertana⁶

Az ÁSZ hasznosulási módszertana alapjának a klasszikus marketing termékkeladás 4P modelljét⁷ tekinthetjük. Ebben az esetben a termék maga a számvevőszéki jelentés, vagy elemzés, alapvetően a számvevőszéki tudás. Ezt kell értékesíteni, eladni a piacon, amihez meg kell találni a vevőket, az úgynevezett célcsoportokat és ki kell dolgozni azokat a csatornákat, amelyekeken keresztül az ÁSZ torzításmentesen juttathatja el az üzeneteit. A proaktív információáramlás folyamatos biztosítása mellett a hatékony működéshez nagyon lényeges a folyamatos visszacsatolás, a mérés és elemzés. A marketing területnél maradván ezt egyfajta piacutatásnak is tekinthetjük. A kockázatelemzési és a tervezési tevékenység során fel kell ismerni az igényeket, és rendkívül részletesen ismer-

⁴ Az Állami Számvevőszék Stratégiája (<http://www.asz.hu/strategia/asz-strategia/asz-strategia-2011.pdf>). Letöltés: 2015.09.10.

⁵ www.aszhirportal.hu, Az ÁSZ Hírportálja

⁶ Horváth Bálint, Kolozsi Pál Péter, Dr. habil Németh Erzsébet PhD, „Számvevőszéki ellenőrzések a társadalom szolgálatában – az ÁSZ katasztrófavédelmi jelentésének hasznosulása”, *Polgári Szemle* 2013. október – 9. évfolyam, 3-6. szám

⁷ A marketing terv és a legfontosabb döntések négy kérdéskört érintenek, ez a négy fő összetevő alkotja a marketing-mixet. Angol elnevezésük kezdőbetűi alapján ez a 4P (product, price, place, promotion).

ni kell azokat a témákat, ügyeket, amelyek a közéleti és parlamenti közbeszéd fókuszában állnak és ahol változások – például várhatóan jogszabályi változások – következnek be, illetve a következő hónapokban, években relevánsak lehetnek a közpénzügyi ellenőrzés szempontjából. A hatékony feladatellátás precíz tervezést és folyamatos mérést, elemzést igényel, ehhez pedig állandó visszacsatolásra van szükség az egyes hasznosulási területekről.

Az ÁSZ értékelése elsősorban abból indul ki, hogy a munkája hasznosulásának több szintje azonosítható, amelyek sajátos mérési módszert és technikát igényelnek. Az ÁSZ az elmúlt években a hasznosulás mérésére kvalitatív és kvantitatív mérőszámokat dolgozott ki, melyeket folyamatosan gyűjt és elemez.^{8,9} Nem minden jelentés hasznosul minden szinten: vannak jelentések, amelyek közéleti viták kiindulópontjává válnak – ilyen volt például az Állami Számvevőszék államadóssággal kapcsolatos jelentése¹⁰ -, és vannak olyanok, amelyek hozzáadott

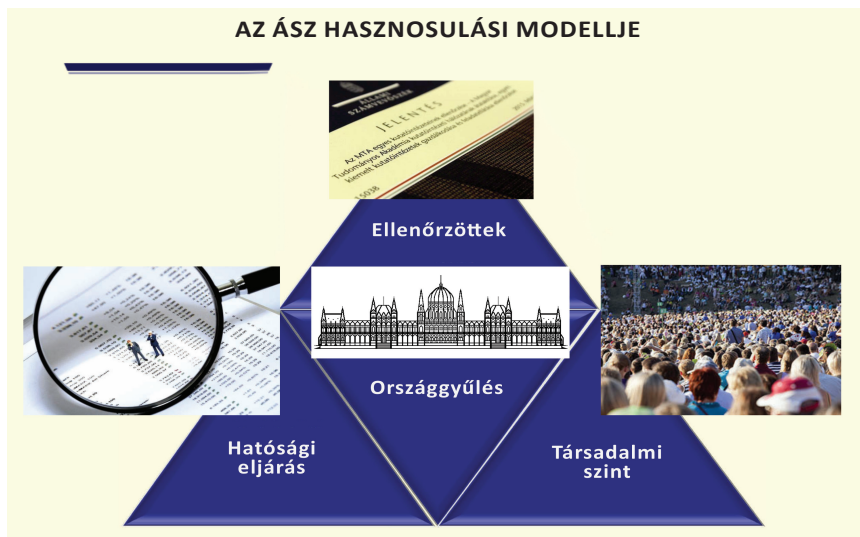
értéke a gyakorlati életben való hasznosulásban érhető tetten.

1.1.1 A hasznosulás szintjei

A hasznosulás eredményességét az ellenőrzési témaválasztás alapozza meg. A tervezés során fel kell ismerni a veszélyeket és kockázatokat. A számvevőknek ott kell ellenőrizniük, ahol valódi problémák vannak, és ahol változások következnek be, például a törvényhozás fókuszában állnak egyes területek. Cél, hogy átláthatóbb és eredményesebb legyen a közpénzek felhasználása, a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek pedig hatékonyabban működjenek. Sokakat érintő, aktuális kérdésekre kell szakmailag megalapozott válaszokat adni. Emellett törekedni kell arra, hogy a korábban ellenőrizetlen területek is ellenőrzés alá kerüljenek.

Az ÁSZ célja, hogy szakmai keretek közé terelje a közpolitikai vitákat. Arra törekszik, hogy jelentései és megállapításai igazodási ponttá

1. ábra

⁸ Dr. habil Németh Erzsébet, „Innovation in promoting the benefit and value of reports”, UN/INTOSAI SYMPOSIUM., 2013. március

⁹ Németh E. Innovation in promoting the benefit and value of reports. UN/INTOSAI SYMPOSIUM., 2013. március

¹⁰ Jelentés az államháztartás központi alrendszerének adóssága és éven túli kötelezettségvállalásának ellenőrzéséről (1294) (www.asz.hu/jelentes/1294/jelentes-az-allamhaztartas-kozponti-alrendszerenek-adossaga-es-even-tuli-kotelezettségvállalasanak-ellenorzeserol/1294j000.pdf) letöltés: 2015.09.10.

váljanak. A tapasztalatok szerint ehhez az kell, hogy az üzenetek eljussanak a célközönséghez, amihez célcsoportokra szabott kommunikáció szükséges. A különböző érintetteknek különböző részletezettségű és hosszúságú anyagokra van szüksége. Az ÁSZ jelentéseihez kapcsolódva ezért a részletes megállapításokon túl egyéb kommunikációs anyagokat is készít, és azokat minden esetben eljuttatja az előre meghatározott célcsoportoknak.

1.1.1.1 Az ellenőrzöttek szintje

A legkézenfekvőbb hasznosulási szint az ellenőrzöttek szintje. Jelentős előrelépést jelentett ebből a szempontból a 2011-ben hatályba lépett új számvevőszéki törvény, amely kötelezővé tette az ellenőrzöttek számára az együttműködést és az intézkedési terv készítését. Korábban a javaslatok alig felének volt intézkedésben tetten érhető következménye, és egy ellenőrzött szervezet vezetője megtehetette, hogy egyszerűen figyelmen kívül hagyja a számvevők figyelmeztetéseit. Ma erre már nincs lehetőség, a jogszabály ugyanis büntetőjogi szankciókat is kilátásba helyez a Számvevőszékkel való együttműködés elmulasztása esetén.

A jelentésekben tett javaslatok és azokra készült intézkedési tervek nyomon követése 2015-ben is folyamatos volt, korábban ellenőrzött szervezetek – az előbbieken már részletesen kifejtett témákban – kerültek utóellenőrzésre, illetve a számvevőszéki javaslatok utóélete az egykori ellenőrzöttekkel készített hasznosulási interjúkban is felmérésre kerülnek. Az ÁSZ emellett a számvevőszéki törvényben rögzített az ellenőrzött szervezetek vezetőinek, illetve a tulajdonosi, fenntartói jogokat gyakorlóknak küldött figyelemfelhívó és figyelmet felhívó elnöki levelekkel nyomatékosította az ellenőrzési megállapításokon túl, vagy az ellenőrzött időszakon kívüli tapasztalt problémákat, kockázatokat.

A 2015-ben ellenőrzéssel érintett mintegy 750 ellenőrzött szervezetből mintegy 350-nek az ÁSZ közel 2000 intézkedést igénylő javas-

latot fogalmazott meg. Természetesen az ÁSZ ezeknek a javaslatoknak a végrehajtását, utóéletét is pontosan nyomon követi.

1.1.1.2 A társadalmi szintű tájékoztatás

A mai kor kihívásainak megfelelni képes számvevőszékekkel szemben alapvető és jogos elvárás az átláthatóság és a társadalmi szintű tájékoztatás. Az állampolgároknak alapvető demokratikus joguk, hogy nyomon követhessék a közpénzek felhasználását. Ezt a magyar társadalom számára az Állami Számvevőszék biztosítja, azaz a közpénzügyekkel kapcsolatban a számvevők teszik lehetővé a megalapozott választói döntés meghozatalát.

Tudnunk kell, hogy eljutnak-e megállapításaink és üzeneteink munkánk végső megrendelőihez, az adófizető állampolgárokhoz. Ezért gyűjtjük és elemezzük a számvevőszéki munkáról szóló média-megjelenéseket, ide értve a hazai és a külföldi nyomtatott és internetes sajtót, a közösségi médiafelületeket, a televíziókat és rádiókat is.

A társadalmi hasznosulás szempontjából kiemelt szerepe van a sajtókapcsolatoknak. Ez meghatározza az egyes jelentések hasznosulásának lehetőségeit, hiszen a társadalom jelentős része, valamint bizonyos szempontból maguk a döntéshozók a médián keresztül ismerik meg az ÁSZ működését, a stratégiát, az ellenőrzések irányát, a jelentések megállapításait, a közpénzek felhasználásának számvevőszéki tapasztatait.

Az ÁSZ sajtótevékenysége során monitorozza milyen arányban pozitívak, illetve negatívak a hivatalról megjelenő hírek. Mennyi közülük a saját forrású, azaz elsődleges, és mennyi az Állami Számvevőszékről szóló, de nem az ÁSZ-től származó hír. A hírek mely jelentésekhez, elemzésekhez kapcsolódnak, melyek esetében kisebb az érdeklődés, és miért. Figyelemmel kísérik az intézmény hivatalos internetes oldalán és a Hírportálján megjelenő hírek számát és tematikáját, értékelik a sajtótájékoztatók hatását. Az ÁSZ minden jelentése nyilvános és letölthető,

így pedig napi szinten mérhető, melyik jelentést hányan töltik le. Az ÁSZ kommunikációs tevékenységéről részletesen is olvashat a tanulmány 3. alfejezetében.

1.1.1.2.1 A szakmai tudományos közélet

Az Állami Számvevőszék fontos partnerének tekinti a szakmai tudományos közéletet, így munkája hasznosul, ha megállapításai bekerülnek a tudományos vérkeringésbe. Méri, hogy szakmai partnereivel hány konferenciát, szemináriumot, fórumot szervez, illetve hogy munkatársai hány konferencián szólalnak fel, hány tudományos publikációt, írást, könyvet jelentetnek meg a jelentésekhez kapcsolódva. Az ÁSZ kiadja az impakt faktoros Pénzügyi Szemle közpénzügyi folyóiratot, illetve a kapcsolódó online portált (www.penzugyiszemle.hu), az ezeken megjelenő cikkek tovagyrűzését és hatását is méri.

1.1.1.3 Az Országgyűlés és a törvényhozás

Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladata, hogy tapasztalataival támogassa a „jó kormányzást”, valamint az Országgyűlés törvényalkotó munkáját. A törvényalkotási folyamatban kiemelten fontos, hogy a döntéshozók megfelelő időben és a kellő mélységben tájékozódni tudjanak a törvények közpénzügyi-államháztartási összefüggéseiről, hosszú távú társadalmi-gazdasági hatásairól. Az ÁSZ jelentései végső soron azt szolgálják, hogy a törvények a lehető leginkább megalapozottak legyenek, így kiemelten figyelemmel követi, hány jogszabály készül a javaslatok alapján.

Az ÁSZ elektronikus úton folyamatosan tájékoztatja a képviselőket, a tisztségviselőket, bizottságokat, frakciókat és a nemzetiségi szószólókat az ellenőrzések eredményeit tartalmazó jelentéseink közreadásáról és elérhetőségéről. A képviselők közvetlen tájékoztatásának és a számvevőszéki munka hasznosulásának érdekében az ÁSZ 2015-ben 12 alkalommal küldött tájékoztatót, szakmai összefoglalót a Parlament és bizottságai számára. Az Országgyűlés tör-

vényalkotási programjához készített számvevőszéki ajánlás kapcsán Domokos László elnök 10 bizottsági elnököt közvetlenül keresett meg figyelemfelhívó levelekkel, ezen túlmenően további az ÁSZ 11 esetben irányította rá a bizottsági elnökök figyelmét a feladatkörükbe tartozó számvevőszéki jelentésekre.

1.1.1.4 Hatósági jogorvoslati eljárások

Mivel az Állami Számvevőszék nem hatóság, az ellenőrzési megállapításokkal összefüggésben nem rendelkezik sem nyomozati jogkörrel, sem közvetlen szankcionálási lehetőséggel, csupán kezdeményezheti a jogkövetkezmények érvényesítésére vonatkozó eljárást az erre jogosult szervnél. Amennyiben az ellenőrzések során bűncselekmény gyanúja merül fel, akkor az erre vonatkozó megállapításait az ÁSZ köteles az illetékes hatósággal haladéktalanul közölni.

A jelzést követően az ügy gazdája már az értesített hatóság, ezért az ÁSZ az egyes ügyek állásáról, kimeneteléről nyomozati és egyéb hatósági eljárási érdekekre tekintettel konkrét információt nem szolgáltat. Emellett mivel az ÁSZ minden jelentése nyilvános és megtalálható a szervezet honlapján, így ezek megállapításai alapján bármilyen hatóság saját hatáskörben is kezdeményezhet eljárást.

2015-ben az Állami Számvevőszék összesen 171 alkalommal értesítette valamely hatóságot, illetékes szervet az ellenőrzései során feltárt bűncselekményre, vagy súlyos szabálytalanságra utaló gyanú miatt. 2013-ban 31 esetben, 2014-ben pedig 109 esetben élt az ÁSZ ezzel az eszközzel. A hatósági értesítések számának emelkedése az ellenőrzések és ellenőrzési helyszínek számának megnövekedésének a következménye, illetve az ÁSZ kockázatelemzési rendszerének az eredménye, sikerült beazonosítani a problémás területeket, szervezeteket. Éppen ezért a növekedési tendenciából nem vonható le az a következtetés, hogy összességében több lenne a közpénzügyi szabálytalanság, az ugyanakkor látszik, hogy szükséges volt az új jogosítványok törvénybe iktatása.

2. A KOMMUNIKÁCIÓ MINT A TRANSPARENTIA BIZTOSÍTÉKA

A társadalmi hasznosulás szempontjából elsődleges szerepe van a kommunikációnak. Kommunikációs tevékenysége során az ÁSZ a társadalommal és a médiával való kapcsolattartásnak több formáját is alkalmazza, illetve az elmúlt években több innovatív technikát dolgozott ki. Ezek együttesen támogatják, hogy a megállapításai, valamint az ellenőrzései nyomán történő intézkedések minél szélesebb körben és a lehető legpontosabban jussanak el az érintettekhez.

Az Állami Számvevőszék céljai elérése érdekében elengedhetetlen, hogy a kommunikációjára stratégiai területként tekintsen. Éppen ezért a kommunikációs tevékenységét tudatosan tervezett, egymásra épülő alapelvek szerint építi fel, a gyakorlati megvalósítás során pedig törekszik a folyamatos innovációra, a modern technológiák alkalmazására. Emellett méri és elemzi is az elért eredményeit. Nagyon fontos ugyanakkor, hogy a kommunikáció önmagában nem cél, hanem sokkal inkább eszköz, amellyel erősíteni tudja az ellenőrzési tevékenysége társadalmi hasznosulását, valamint az intézmény társadalmi megbecsülését.

2.1 Hasznosulási szempontú kommunikációs tervezés

A hatékony kommunikációhoz elengedhetetlen a részletes tervezés. Az ÁSZ egyes jelentéseihez egyedi kommunikációs terveket, úgynevezett Hasznosulási Kommunikációs Tervet készít, illetve az egyes – általában három-négy hónapos – időszakokra vonatkozóan meghatározza az intézményi kommunikáció során alkalmazandó stratégiai témáit és üzeneteit.

Az ÁSZ minden egyes jelentéséhez hasznosulási koncepciót kapcsol, és felvázolja a hasznosulás tervezett lépéseit. Kiemelten fontos hasznosulási szintnek tekinti a törvényalkotást, az ellenőrzések esetleges jogi következményeit, a társadalmi, a tudományos és közpolitikai vitákhoz és útkeresésekhez való hozzájárulást, az állampolgárok tájékoztatását közvetlenül és a médián keresztül, valamint az ellenőrzötték intézkedéseit.

A Hasznosulási és Kommunikációs Tervekben a nyilvánosságra hozatalhoz kapcsolódó sajtókommunikációs csatornán túl meghatározza az egyes célcsoportok felé közvetítendő üzeneteket, illetve pontosan megtervezi az elérésükhöz szükséges kommunikációs lépéseket, aktivitásokat.

2.2 ÁSZ Hírportál – hírek hiteles forrásból

A kommunikációs tevékenysége megújítása során az ÁSZ legfőbb célja az volt, hogy saját hírei elsődleges forrásává váljon, lehetősége legyen a gyors, friss, torzítatlan és hiteles információk közvetítésére. Azt kívánta elérni, hogy róla beszélve ne legyenek megkerülhetők sem a tények, sem pedig a véleménye és értelmezése. A viták ne abból induljanak ki, amit mások gondolnak az ÁSZ-ról, hanem abból, ahogy az ÁSZ látja saját magát. Emellett felismerve az online kommunikációban rejlő lehetőségeket 2011-ben a hagyományos intézményi honlap mellett létrehozott egy új online felületet az ÁSZ Hírportált (www.aszhirportal.hu).

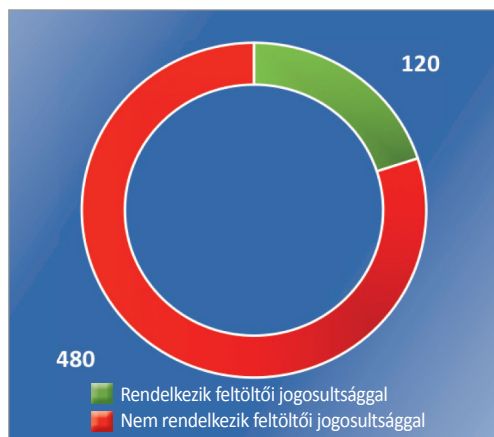
A Hírportál betekintést nyújt az Állami Számvevőszék mindennapi munkájába, és ezzel nemzetközi szinten is egyedülálló módon teszi átláthatóvá a közpénzből fenntartott intézményünk működését. A látogatók nyomon követhetik az ellenőrzések folyamatát, a tervezéstől, a témaválasztáson keresztül, az ellenőrzések különböző szakaszain át, egészen a hasznosulásig.

Az ÁSZ Hírportál a szervezeti külső és belső kommunikáció elsődleges eszköze. Mindenről beszámol, ami az intézmény belső életében történik, ezáltal teljes mértékben átlátható a belső szervezeti működése, illetve az ÁSZ munkatársai is naprakészen értesülhetnek az eseményekről. Ez a rendkívül intenzív információ áramlás a szervezeti elköteleződés szempontjából is alapvető fontosságú.

A Hírportál különlegessége, hogy nem egy kijelölt szervezeti egység látja el tartalommal, hanem maguk a számvevők. Az intézmény 600 munkatársából 2016 első félévében mintegy 120 rendelkezett feltöltői jogosultsággal, ők moderálás nélkül, a saját nevük és szervezeti egységük megjelölésével publikálhatnak az oldalon. Az ellenőrzéseket vezető és irányító kollégáknak az egyes ellenőrzésekhez kapcsolódó Kommunikációs Tervekben előre meghatározott ütemezés szerint folyamatos beszámolási, publikálási kötelezettségük van, amit a kommunikációs tevékenységért felelős szervezeti egység¹¹ nyomon követ.

2. ábra

Feltöltői jogosultsággal rendelkező munkatársak száma az ÁSZ-nál 2016 első félévében (fő)

Forrás: saját. szerk.

¹¹ Kommunikációs és Kapcsolattartási Osztály (KKO)

¹² Horváth Bálint, Ungvári Péter, „Közösségi média a számvevőszékek szolgálatában” Pénzügyi Szemle Online 2014.09.09. (<http://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/kozosségi-media-a-számvevőszékek-szolgálatában>) letöltés: 2015.09.10.

¹³ Horváth Bálint, Radócz Ákos: „1300 cikk és közel 55 ezer egyedi olvasó 2015-ben” (<http://www.aszhirportal.hu/hirek/1300-cikk-es-kozel-55-ezer-egyedi-olvaso-2015-ben>) letöltés: 2016.04.13.

2.2.1 Kommunikáció aktivitása, nemzetközi összehasonlítás

Egy 2014-ben készült felmérés¹² megállapította, hogy 49 EUROSAI tag számvevőszéket online kommunikációjuk alapján 3 nagy csoportba lehet sorolni. Átlagosnak mondható a legalább két nyelven elérhető honlap (amiből az egyik angol), hírekkel, fényképekkel illusztrálva és hírlevél feliratkozási vagy beépített üzenetküldési lehetőséggel. Nem mondható általánosnak a közösségi média eszközök alkalmazása, mindösszesen 12 esetben jellemző, általában egy videó-megosztó csatorna (Youtube) és/vagy egy hírközvetítő, párbeszédre is alkalmas oldal létrehozása (Facebook, Twitter) jellemző, de ezek az országok mindenképpen az aktívabb online kommunikációs csoportba tartoznak. A legkevésbé aktív kommunikátorok közé tartoznak azok a számvevőszékek, ahol van ugyan honlap, de nincsen több nyelven elérhető tartalom, vagy csak hiányosan, nincsenek fényképek, hírek, nem alkalmaznak semmilyen közösségi média eszközt, vagy szélsőséges esetben nem is rendelkeznek önálló honlappal. A felmérésünkből kiderült, hogy az ÁSZ – a közösségi médiaalkalmazásokat leszámítva – a különösen aktív kommunikációs tevékenységet folytató számvevőszékek közé tartozik.

2.2.2 Számszerű eredmények (2015.)¹³

A publikált cikkek száma több mint 30 százalékkal, az egyedi látogatók száma pedig több mint 55 százalékkal emelkedett 2015-ben az előző év adataihoz képest az ÁSZ Hírportálján. Mindez azt jelenti, hogy az Állami Számvevőszék kiemelkedő mértékben biztosította az átláthatóságot a mindennapi munkájával, tevékenységével kapcsolatban.

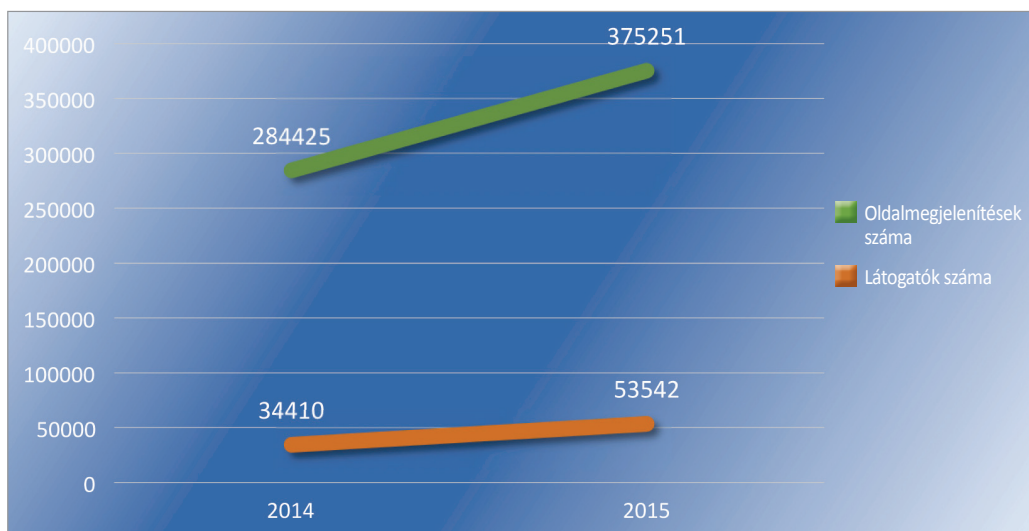
2015-ben az Állami Számvevőszék munkatársai összesen 1293 magyar nyelvű cikket pub-

likáltak az ÁSZ Hírportálon. Havonta átlagosan 107 híradás jelent meg és a munkaszüneti napokat, hétvégeket is beleszámolva naponta átlagosan 3,5 új cikket tekinthettek meg az olvasók. Ezt összevetve a 2014-ben megjelent 980 darab magyar nyelvű cikkel azt jelenti, 2015-ben mintegy 30%-kal emelkedett a publikált cikkek száma a megelőző évhez képest. A publikált cikkek száma egy nyári hónap kivételével minden hónapban elérte, illetve meghaladta a 80-at, ami azt bizonyítja, hogy az ÁSZ folyamatosan biztosította munkája és tevékenysége átláthatóságát.

Az oldalmegjelenítések száma 2015-ben a magyar nyelvű cikkek esetében 375.251-es értéket mutatott, amíg ez egy évvel korábban 284.425 volt. Az emelkedés jelen esetben is kiugró, 31,93%-os. Az oldalmegjelenítések száma átlagosan minden hónapban meghaladta a 20.000-et, átlagosan napi 1028 oldalletöltést jelentett. 2015-ben a magyar nyelvű cikkek összesen 53.542 egyéni látogatót vonzottak. Egy esztendővel korábban ez az érték 34.410 volt. A látogatottság 55,6%-os emelkedést mutatott. Az olvasók száma átlagosan minden hónapban meghaladta a 4400-at, átlagosan napi 146 egyedi olvasót jelentett.

3. ábra

Növekedés az ÁSZ Hírportál magyar nyelvű cikkeinél

Forrás: saját. szerk.

lelősségvállalással kapcsolatos tevékenységéről szóltak.

A 2016 első félévében tovább emelkedett az ÁSZ Hírportálon publikált cikkek száma¹⁴, 6 hónap alatt 808 jelent meg. Ez az előző év ugyanezen időszakához képest mintegy 25%-os növekedést jelent. 2016 első hat hónapjában az oldalmegjelenítések száma pedig megközelítette a 200 ezret az ÁSZ Hírportálján.

2.3 Célra tartott sajtókommunikáció

Az Állami Számvevőszék munkájának hasznosulása szempontjából a média jelenti az elsősorú közvetítő közeget. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy a sajtó-kommunikációs tevékenysége kézben tartott legyen, a készített sajtóanyagok használhatók legyenek az újságírók számára. Ennek érdekében 2014 első felében megújította az egyes ellenőrzési jelentéseiről szóló sajtó-összefoglalókat.

Elsődleges cél az volt, hogy a sajtóanyagok szinte változtatás nélkül közölhetőek legyenek egy napilapban, vagy egy online hírportálon. A maximális terjedelem ezért (a szóközökkel együtt) 3000 karakterben került meghatározásra, amibe bele számít az ellenőrzés legfontosabb üzeneteit tartalmazó 400-500 karakteres összefoglaló lead is. Tapasztalatok szerint ez a terjedelem használható leginkább a média számára.

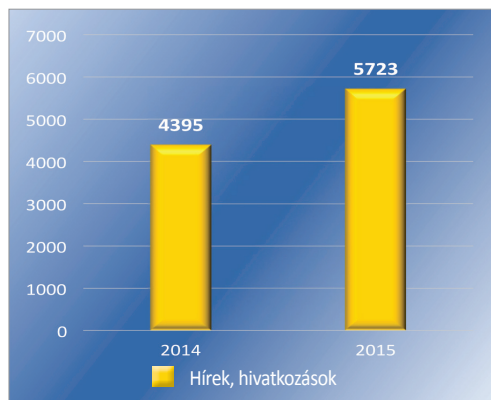
A koncentrált sajtó-összefoglalókban így az ÁSZ határozza meg a legfőbb üzeneteket, törekszik a közérthető szóhasználatra, ezáltal alapvetően az jelenik meg, amit akar. Ez különösen kézben tartott kommunikációt tesz lehetővé.

2.3.1 Számszerű eredmények (2015.)¹⁵

2015-ben összesen 5723 hír, hivatkozás jelent meg a magyar médiában az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel, tevékenységével kapcsolatban. Ez a szám 2014-ben 4395 volt, ami több 30%-os emelkedést jelent. A KKO által összeállított kvantitatív médiaelemzésekben kiderült, hogy a számvevőszéki említést tartalmazó hírek, hivatkozások valamivel több mint 60%-a online oldalon és mintegy 20-20%-a nyomtatott sajtóban, illetve rádiókban és televíziókban jelent meg.

4. ábra

Az ÁSZ médiamegjelenéseinek száma

Forrás: saját. szerk.

A proaktív kommunikációt mutatja, hogy a sajtóhírek mintegy 75%-ának az ÁSZ volt a közvetlen, elsődleges forrása. Az eredményeket összegezve az is kiderült, hogy az online felületeken megjelent cikkekhez valamivel több, mint 88 millió látogatás (Online OTS) kötődött, a nyomtatott sajtóban pedig csaknem 235 millió forintos reklámegyenértéket (Print AVE) képeztek az ÁSZ tevékenységéről megjelent írások. Az ÁSZ által elfoglalt médiapozíciók az országos printmédiában ekkora összegbe kerültek volna hirdetési reklámlista-áron történő vásárlás esetén.

¹⁴ Horváth Bálint, Radócz Ákos: „Több mint 800 új cikk fél év alatt az ÁSZ Hírportálon” (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/tobb-mint-800-uj-cikk-fel-ev-alatt-az-asz-hirportalon>) letöltés: 2016.07.25.

¹⁵ Horváth Bálint, „Kommunikációs és kapcsolattartás 2015-ben” ÁSZ Hírportál (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/kommunikacio-es-kapcsolattartas-2015-ben>) letöltés: 2016.06.13.

2.4 Helyi szintre visszük az információt

Az ellenőrzési jelentések nyilvánosságra hozatala általában sajtótájékoztató keretében történik, ezáltal is ráirányítva a figyelmet az ÁSZ megállapításaira. A cél az, hogy az üzenetek azokhoz jussanak el, akiket leginkább érint. Mivel az ellenőrzések egy része a helyi, lokális szinthez kötődik (pl. *egy helyi önkormányzat, vagy helyi iskola, vagy kórház ellenőrzése*) ezért a hagyományos tömegtájékoztatósi eszközök (pl. *hagyományos sajtótájékoztató, országos sajtó értesítése*) alkalmazása helyett más alternatívát kell alkalmazni.

Megoldásként az úgynevezett elektronikus sajtótájékoztató eszköze került kidolgozásra. 2011 decembere óta az úgynevezett témacsoportos (jellemzően helyi önkormányzatokat érintő) ellenőrzések esetén gyakorlattá vált ezek alkalmazása. Az internet adta lehetőségeket kihasználva, az ÁSZ közvetlenül, első kézből tájékoztatja a helyi szerkesztőségeket, újságírókat. A nyilvánosságra hozatal előtt néhány nappal célzottan értesíti az ellenőrzésben földrajzilag érintett megyei médiumokat, majd e-mailben illetve telefonon biztosítja a kérdés lehetőségét. Az ellenőrzést felügyelő kollégák a megadott időszakban (általában egy óra időtartamban) folyamatosan rendelkezésre állnak. Emellett az adott ellenőrzésről szóló sajtó-összefoglalókat célzottan küldi ki megyei, területi sajtólistákra.

Az elektronikus sajtótájékoztató eszköze mindig egy felkínált lehetőség a helyi sajtó számára, ami erősíti az Állami Számvevőszék nyitottságát, partnerségét és átláthatóságát. A helyben élő emberek közvetlen és hiteles információkhoz juthatnak az őket érintő ellenőrzésekről, például a helyi rádióból vagy televízióból értesülhetnek a helyi önkormányzat, vagy egy helyben található intézmény ellenőrzéséről.

2.4.1 Számszerű eredmények (2013-2015.)

2013-tól váltak rendszeressé az elektronikus sajtótájékoztatók. 2013-ban 42 alkalommal, majd 2014-ben 49 alkalommal, 2015-ben pedig 45 alkalommal került megtartásra elektronikus sajtótájékoztató. Az időszak alatt megtartott elektronikus sajtótájékoztatók, valamint a sajtó-összefoglalók célzott kiküldése közel 1000 média-megjelenést (hír/tudósítást/cikket) eredményeztek elsősorban a megyei napilapokban, illetve lokális ügyekkel foglalkozó online felületeken. A hagyományos – az országos médiát célzó – sajtóeléréssel ezek az ellenőrzések szinte egyáltalán nem kaptak volna teret a médiában. A visszajelzések, illetve az eredmények továbbra is azt bizonyítják, hogy az elektronikus sajtótájékoztató módszerét a jövőben is érdemes alkalmazni.

2.5 Hasznosulási interjúk az ellenőrzésekről

Az ellenőrzések hasznosulásának és hatásainak megismerése szempontjából fontos az ellenőrzöttek véleménynek a megismerése. A törvényi előírások szerint az ellenőrzött szervezetek (közpénz felhasználók) intézkedési tervet készítenek, amelyet az ÁSZ elnöke fogad el. Az intézkedési tervek végrehajtása utóellenőrzések keretében kerül értékelésre. Mindez törvényi szinten biztosítja, hogy az ellenőrzéseknek valódi következménye legyen. Ez a Számvevőszék munkájának igazi eredménye, ezért rendkívül fontos ennek a széles körű bemutatása. E cél megvalósítása érdekében úgynevezett hasznosulási interjú készítése került bevezetésre (Value and Benefits Interview).

Néhány hónappal az adott jelentés nyilvánosságra hozatalát követően interjú készül az ellenőrzött szervezettel (általában a legfelső vezetővel, vagy a gazdasági vezetővel) arról, miként hasznosították a számvevőszéki ellenőrzés megállapításait, javaslatait, milyen pozitív hatásai voltak

az ellenőrzésünknek. Az így készülő videós tartalmakkal gazdagított cikkeket a számvevőszéki munka más mozzanataihoz hasonlóan megjelenik az ÁSZ Hírportálon.

2016. május 31-én jelent meg a Dr. Handó Tündével, az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnökevé készült interjú, amelyben az OBH elnöke elmondta¹⁶, hogy „a bíróságok központi igazgatása jóval irányítottabb és koncentráltabb keretrendszerbe került az Állami Számvevőszék ellenőrzését követően”.

2015. április 20-án jelent meg az ÁSZ Hírportálján a Dr. Dancsó Józseffel, a Magyar Államkincstár elnökével készített hasznosulási interjú¹⁷. A Kincstár elnöke a közvélemény számára is megismerhetően beszámolt arról, hogy „megújította informatikai rendszerét, új SZMSZ-t fogadott el a Magyar Államkincstár az Állami Számvevőszék ellenőrzését követően”.

2.6 A számvevőszéki jelentés formátumának megújítása

A számvevőszéki jelentés formátumának megújításával az ÁSZ elsődleges célja a felhasználókhöz való közelebb kerülés volt. E cél elérése érdekében a számvevőszéki jelentések – mint az ellenőrzési eredmények alapvető kimenetei – tartalmi elemei új sorrendben jelennek meg, a tájékozódást segítő címmel és tartalommal, az egyes tematikus egységek pedig jól körülhatároltak. Csakúgy, mint az előző két terület, ez is egy hosszabb folyamat része, egy átfogó szervezeti és ellenőrzés-szakmai megújulás kiemelkedő eredménye.

Az ÁSZ alapvető termékének új alapokra helyezése, vagyis az új formai koncepció egyúttal újfajta ellenőrzési szemlélet kialakítását és megerősítését is szolgálja. Lényegében szoro-

san kapcsolódik a módszertani megújuláshoz és a minőségirányított működés újragondolásához. A számvevőszéki jelentések esetében a jól fókuszált, áttekinthető és strukturált megjelenés egyben a módszertani fejlesztés kiteljesedését is jelenti, illetve eredményesebbé válik a minőségirányított működés egyes elemeinek gyakorlati érvényesítése.

Az új jelentésformátum felépítése áttekinthetőbb, mint a régi, illetve az egyes tematikus egységek tartalma is pontosabban körülhatárolt. Az új formátumban jól áttekinthetően jelennek meg az ellenőrzési szempontok, vagyis azok a kérdések, amelyekre az ellenőrzés választ kívánt adni. Ezzel a megoldással tovább erősödött a célra tartottság, valamint a felhasználók számára is áttekinthetőbbé vált, hogy mire és miért tett megállapítást az ÁSZ.

Az új jelentés formátum újdonsága, hogy az alkalmazott módszertan megjelenítését is egyértelműbb, strukturáltabb bemutatás jellemzi. Az ellenőrzés módszertanának megfelelő részletességgel és szakmaisággal történő bemutatása pedig a hitelesség további erősítése miatt volt nélkülözhetetlen. Szintén megújult a megállapításokat összefoglaló rész, amely egy rövidebb, fókuszáltabb vezetői összefoglalóhoz vezetett. A vizuális eszközök fokozott alkalmazásával pedig az érthetőséget kívánjuk támogatni.

Átszerkesztésre került a tematikus egységek sorrendje. Ebben a tekintetben a cél az, hogy a felhasználók minél hamarabb eljussanak az ellenőrzési megállapításokig, következtetésekig. Fontos volt, hogy az új formátumban semmi ne törje meg a gondolatmenetet és logikusan nyomon követhesse az olvasó az ellenőrzés célját, kérdéseit, válaszait, megállapításait és következtetéseit, illetve azok alátámasztását.

Jól látható, hogy számos szempontot mérlegelve egy tagolt, jól áttekinthető, elektronikusan kiválóan kereshető, felhasználóbarát számve-

¹⁶ Hasznosulási interjú Dr. Handó Tündével, ÁSZ Hírportál 2016.05.31. (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/hasznosulasi-interju-orszagos-birosagi-hivatal>) letöltés: 2016.07.25.

¹⁷ Hasznosulási interjú Dr. Dancsó Józseffel, ÁSZ Hírportál 2015.04.20. (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/hasznosulasi-interju-magyar-allamkincstar>) letöltés: 2016.07.25.

vöszéki jelentés formátum került kialakításra, a jelentések ezáltal hasznosíthatóbbá, hatásosabbá, így eredményesebbé válnak, valamint tovább erősítik az intézmény átláthatóságát.

2.7 Mérés, elemzés, értékelés és fejlesztés

2.7.1 Kvantitatív médiaelemzések

A kommunikációs tevékenység szerves részét képezi a média-megjelenések napi szintű monitorozása, illetve rendszeres elemzése. A kvantitatív médiaelemzésekben az Állami Számvevőszék időszakos sajtótevékenységének eredményeinek összefoglalása, illetve az intézményt érintő média megjelenések megjelenítése történik, témákra, üzenetekre és médiatípusokra lebontva. Az elemzésekben vizsgált állandó szempontok: média-megjelenések vizsgálata a hír eredete és megjelentetés felülete (print, online, RTV) szempontjából; a megjelenés polaritása (pozitív, negatív, semleges) a vizsgálat tárgyának mediaképére, mely áttételesen alakítja a társadalmi megítélést; a napirendre kerülő témák tartalmi csoportosítása; Print AVE-érték¹⁸; összes terjesztett példányszám: átlagos terjesztési adat egy-egy nyomtatott sajtótermékre vonatkozóan; Online OTS elérés¹⁹.

2.7.2 Kvantitatív szövegelemzés

Az Állami Számvevőszék kiemelt hangsúlyt fektet munkájának hasznosulására. A Parlamentnek a számvevőszéki jelentések hasznosulásában kiemelt jelentősége van. Annak érdekében, hogy a megállapítások a törvényekben megjelenjenek és a számvevőszéki munka hasznosuljon, fon-

tos, hogy a képviselők megismerjék a jelentések megállapításait. A képviselők véleményét az ÁSZ kommunikációjáról korábban közvetett módon, a plenáris és bizottsági ülések jegyzőkönyveiben előforduló ÁSZ említések alapján mértük. A hasznosulás eredményesebb, hatékonyabb mérése érdekében a 2014. évi parlamenti jegyzőkönyvek elemzését új módszerrel, az adatbányászatra épülő szövegelemzéssel végeztük el.²⁰

A módszer alkalmazásával meg lehet mondani, hogy egyes szavak milyen gyakorisággal fordulnak elő más szavak környezetében, azaz egyes kifejezések milyen kontextusban fordulnak elő adott szövegekben.²¹ Az ÁSZ tevékenysége szempontjából a módszer gyakorlati alkalmazásának a célja, hogy parlamenti jegyzőkönyvek szövegelemzési eredményeinek közzétételével betekintést adjon abba, hogyan hasznosul az Országgyűlés munkájában az Állami Számvevőszék tevékenysége, illetve hogyan vetődnek fel új témák, melyek újabb ellenőrzési területeket tárhatnak fel. A kommunikáció szempontjából rendkívül fontos, hogy ki alakítja az ún. „uralkodó diskurzust”, ezért a szövegelemzési módszer kiterjesztése indokolt a sajtó-megjelenések kvantitatív majd kvalitatív elemzésére.

¹⁸ Az országos terjesztésű nyomtatott sajtóban megjelent aktív kommunikáció kiváltotta cikk karakteriséma és adott sajtó hirdetési áraiból számított reklámegyenérték forintban kifejezve. (Az adatok forrása: MATESZ Print Audit – Observer Médiafigyelő legyűjtés);

¹⁹ „Opportunitytosee” Hány látogatónak volt lehetősége arra, hogy a megjelenő tartalmakat elolvassa. (Az adatok forrása: Online Publishers’ Audit);

²⁰ Az elemzésről 2015. február 13-i dátummal készült jelentés. A módszer kidolgozásában részt vett Birher Nándor a csoport vezetője, továbbá Abonyi János, Boros István, Koczka Mihály, Szigeti Andrea, Veress Gábor.

²¹ Birher Nándor, Boros István, Koczka Mihály, Kolozsi Pál, Stummer Attila, Sztráray-Kézdly Éva, „A kvantitatív szövegelemzés mint előrejelzési lehetőség” Pénzügyi Szemle Online (<http://www.penzugyiszemle.hu/tanulmányok-eloadasok/a-quantitativ-szovegelemzes-mint-elorejelzesi-lehetoseg>) letöltés: 2015.09.10.

3. AZ ÁSZ TEVÉKENYSÉGÉNEK ISMERTSÉGE, ELISMERTSÉGE: KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁS

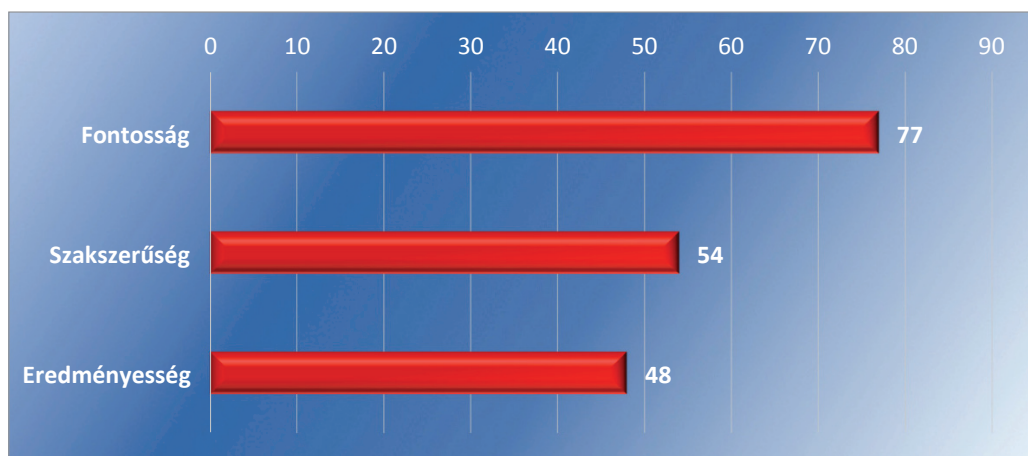
A társadalmi ismertség és elismertség mérésére a közvélemény-kutatás módszere kínálja az egyik legkézenfekvőbb megoldást. 2005-ben a TÁRKI, 2015-ben az Ipsos Zrt. végzett kutatást az Állami Számvevőszék megbízásából a felnőtt lakosság körében. A kutatások célja az Állami Számvevőszék munkájával kapcsolatos lakossági ismeretek, vélemények feltárása volt. A válaszadók mindkét kutatás esetében reprezentálják a 18 év feletti felnőtt magyar népességet a főbb társadalmi-demográfiai tényezők mentén. A vizsgálat személyes megkérdezéssel zajlott 1551, illetve 1000 fős mintán.

A TÁRKI több alkalommal – legutóbb 2013-ban – vizsgálta az intézményi bizalom témakörét (Tóth István, 2009; Keller, 2013).²² A megismételt vizsgálatok az időbeli összehasonlítást is lehetővé teszik. A kutatás során többek között a különböző társadalmi intézményekbe vetett bizalmat is felmérték, amelyet tizenkettő intézmény esetében vizsgáltak meg. A válaszadókat arra kérték, hogy egy 0-tól 10-ig tartó skálán jelöljék, mennyire bíznak az adott intézményben. Az eredmények szerint a 12 vizsgált intézmény közül 2009-ben az Állami Számvevőszék a 2. helyet foglalta el – a Magyar Tudományos Akadémia – után, míg 2013-ban a 3. helyre csúszott vissza. A visszaesés nem az ÁSZ-ba vetett bizalom csökkenésével magyarázható – az valamelyest még növekedett is a két vizsgálat között eltelt időben – hanem a rendőrség esetében tapasztalható nagymértékű javulással, melynek következtében az a 2. helyre ugrott előre.

A 10 fokú skála elvi középértéke 5-nél van, az eredmények szerint csupán a Magyar Tudományos Akadémia található mindkét idő-

5. ábra

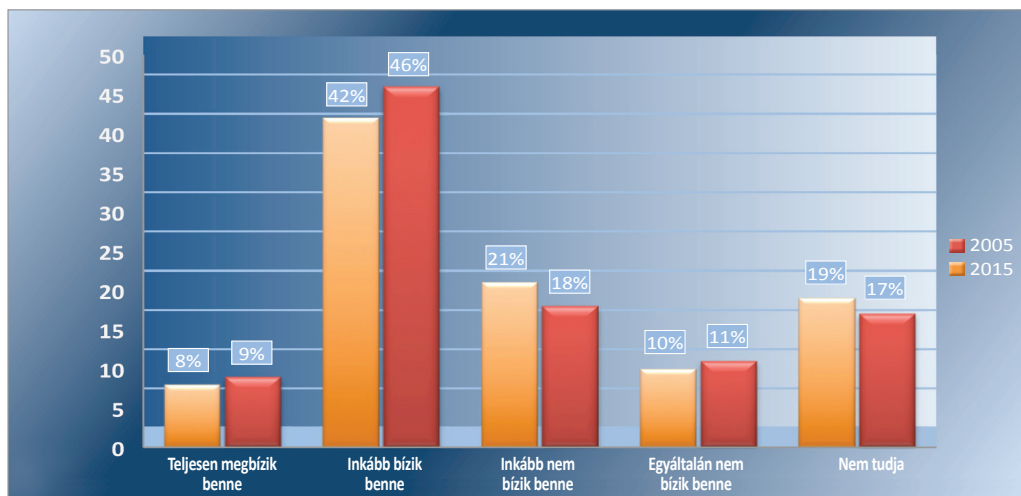
Az ÁSZ megítélése
(átlag 0–100)

²² Tóth István György (2009): *Bizalomhiány, normazavarok, igazságtalanságérzet és paternalizmus a magyar társadalom értékrendszerében*. TÁRKI, Budapest, Keller Tamás (2013): *Értékek*. TÁRKI, Budapest

6. ábra

Mennyire bízunk Ön abban, hogy az ÁSZ ellenőrzési megállapításai szakszerűek és megalapozottak?
(válaszok százalékos megoszlása azok körében, akik hallottak már az ÁSZ-ról)

pontban e fölött a teoretikus középérték fölött (illetve 2013-ban a rendőrség). A többi társadalmi intézménnyel szemben tehát inkább a bizalmatlanság, mint a bizalom a jellemző.

Az intézményekbe vetett bizalom gyakran a működésükkel kapcsolatos elégedettséghez is kapcsolódhat, ezért megvizsgálták, hogy a magyar lakosság mennyire elégedett azok működésével. A működéssel való elégedettség szempontjából az ÁSZ a vizsgált intézmények középmezonyében foglal helyet. A vizsgált időszakban, 2009 és 2013 között, az elégedettség mutató értéke pozitív irányba változott, vagyis az emberek elégedettebbek az ÁSZ működésével, mint négy évvel korábban voltak.

2009-ben a Medián végzett adatfelvételt, melynek keretében vizsgálták az intézményi bizalom témakörét (Bakonyi, 2012).²³ A négyfokú bizalmi indexet a könnyebb kezelhetőség érdekében százalékká transzformálva az intézményrendszer általános megbízhatósági átlagpontszáma 48 pont lett, azaz nagyjából a semleges értéknek felel meg.

Ez az eredmény a gazdasági válság Magyarországra érkezése utáni néhány hónapban kedvezőnek is mondható. Szintén arra utal, hogy ez a bizalmi átlagpontszám kedvező a hazai intézményrendszer számára, hogy a 48 pontos érték nem szélsőséges értékek számítani átlagaként adódott, hanem a kérdőívben szereplő intézmények többsége közepesen kedvező megítélést kapott a közvéleménytől, és csak néhány szervezet kapott igazán kedvezőtlen bizalmi képet a válaszadóktól. A kérdőívben szereplő összesen 25 intézmény közül csak 10 olyan akadt, amelynek a megbízhatóságát összességében negatívan értékelte a népesség, az intézményrendszer szereplőinek többsége pozitív megítélést kapott. A legkedvezőbb bizalmi megítélést általában azok az intézmények kapták, amelyek többnyire távol állnak a politikai élettől, valamint azok, amelyek közelebb vannak a polgárok mindennapi ügyeihez, és ezáltal az ismerősség, az informáltság, a saját tapasztalatok és a földrajzi közelség is segítheti a pozitív bizalmi kép kialakulását. Az Állami Számvevőszék a 25

²³ Bakonyi Eszter (2012): *Gazdasági intézmények iránti bizalom a válságban: Kísérlet a gazdasági bizalom tartalmának és működési mechanizmusának feltárására. Kommunikáció, közvélemény, média. 1-4. sz.*

intézmény között a hetedik helyet foglalta el 54-es átlagpontszámmal, azaz az átlagosnál kedvezőbben ítélték meg a megkérdezettek.

A 2005. évi és a 2015. évi kutatás eredményeinek összehasonlításakor figyelembe kell venni még egy releváns szempontot. A 2008-ban kezdődött gazdasági válság, az azt kísérő negatív gazdasági és társadalmi folyamatok, valamint a kétezres évek második felében történt nagy port kavart közéleti, politikai események az államba és az állami intézményekbe vetett bizalmat is befolyásolták. Egy-egy intézmény vizsgálatakor tehát mindenképp figyelembe kell venni ezeket a negatív társadalmi hatásokat, így például egy szervezet esetében a bizalmi index stagnálása pozitív eredménynek tekinthető.

3.1 Számszerű eredmények (2005-2015)

Vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy az átlagnépességen belül alacsony azok aránya, akik mélyrehatóan ismerik az Állami Számvevőszék feladatát és működési kereteit. A lakosság egy tekintélyes része, körülbelül kétötöde ugyanakkor alapvetően tisztában van a szervezet rendeltetésével, küldetésével tudja, hogy pénzügyi, ellenőrző szervről van szó, amely a közvagyon és közpénzek felhasználását ellenőrzi.

A két vizsgálat eredményeit összevetve látható, hogy az elmúlt 10 évben az Állami Számvevőszék ismeretében nem következtek be jelentős változások. Kis mértékben nőtt azok aránya, akik hallottak ugyan a szervezetről, de nem ismerik annak tevékenységét. Ugyanakkor az eredmények arra engednek következtetni, hogy nőtt azok aránya is, akik mélyrehatóan ismerik a számvevőszék tevékenységét és jogállását. A számvevőszéki jelentések ismertsége, az ellenőrzések témáinak az ismerete szintén

növekedést mutatott a két vizsgálat között eltelt időszakban.

Az ÁSZ ismertsége tekintetében jelentős társadalmi-demográfiai különbségek vannak a lakosságon belül. Az ÁSZ-t többen ismerik a magasabb iskolai végzettségűek, a gazdaságilag aktívak, illetve a középkorúak körében.

Az Állami Számvevőszék tevékenységét nagyon fontosnak tartja a lakosság (értékeléseik átlaga egy százas skálára vetítve 77 pont). Megállapításait inkább szakszerűnek (54 pont) vélik, míg eredményességében közepes mértékben bíznak (48 pont). Az eredmények szerint, akik jobban ismerik az ÁSZ tevékenységét, azok nagyobb bizalommal vannak a szervezet iránt, mint akik kevés vagy minden információ nélkül ítélik meg munkáját.

Kimutatható, hogy az elmúlt 10 évben nőtt a lakosság bizalma a számvevőszéki munka szakszerűségével kapcsolatban, ami összefüggésben lehet azzal, hogy nőtt az Állami Számvevőszékről pontosabb ismeretekkel rendelkezők aránya.

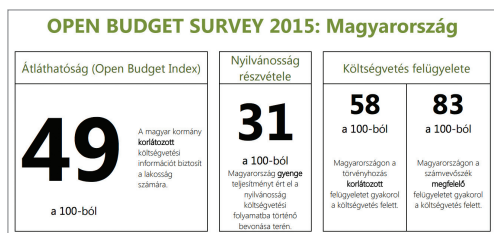
3.2 Az Open Budget Survey (OBS) felmérés²⁴

Az International Budget Partnership (IBP) nemzetközi szervezet világszerte civil szervezetekkel együttműködve elemzi, figyeli a kormányok költségvetési eljárásait, értékeli az intézményeket és eredményeket. A kétévente elvégzett Open Budget Survey (OBS) felmérés során azt is értékeli, hogy az adott ország legfőbb ellenőrző intézménye, számvevőszéke miként járul hozzá a központi költségvetés átláthatóságához, és milyen színvonalon látja el feladatait. Az OBS felmérés mintegy 140 kérdése közül mintegy 15 szorosan kapcsolódik a számvevőszéki hatékonyság feltérképezéséhez, a felmérés módszertanának kidolgozásában, fejlesztésében pedig a számvevőszékek nemzetközi szervezete (INTOSAI) is részt vesz.

²⁴ <http://internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/> letöltés: 2015.09.10.

7. ábra

Magyarország OBS összefoglalója, 2015

Forrás: http://kfib.hu/uploads/OBS2015/OBS2015_magyar_oroszq-osszefoglalo.pdf letöltés: 2015.09.10

A 2015. évi felmérés arra a megállapításra jutott, hogy az Állami Számvevőszék megfelelően, sőt jól ellátja a szerepét és a költségvetésről készített számvevőszéki vélemény (jelentés) tartalma valamivel jobb színvonalú még a fejlett országok átlagánál is. Az ÁSZ olyan országok számvevőszékeivel került egy minősítési csoportba (80-100 pont között) mint Svédország, Norvégia, vagy az Egyesült Királyság. A régió országai közül magas értékelést kapott még Lengyelország és Románia számvevőszéke is.

A felmérés azt támasztja alá, hogy az ÁSZ rajta tartja a szemét a költségvetési folyamatokon²⁵ törvényi előírás szerint évente ellenőrzi az előző évi központi költségvetés végrehajtását (zárszámadás), valamint véleményezi a következő évi központi költségvetés tervezetét. Emellett az ÁSZ – szintén a törvény értelmében – elemzésekkel támogatja a „jó kormányzást” és a Költségvetési Tanács munkáját. Mindezt pedig nemzetközi összehasonításban is magas színvonalon teszi.

3.3 Társintézményi felülvizsgálat (peer review)²⁶

A társintézményi felülvizsgálat egyfajta teljesítményértékelési keretrendszer, amelyet a legfőbb ellenőrző intézmények

(számvevőszékek) nemzetközi szervezetének (INTOSAI) ajánlásaival összhangban más nemzetek számvevőszékei végezhetnek. A folyamat az adott számvevőszék által kiválasztott tevékenységi területek intézményen belüli és azon kívüli működésének értékelését foglalja magába. Célja a számvevőszéki munka eredményességének átfogó és összehasonlító elemzése.

A peer review nem kötelező egyik számvevőszék számára sem, a legfőbb ellenőrző intézményeknek önként kell vállalniuk, hogy ilyen értékelést folytatnak le, alávetve magukat egy független intézmények által végzett, nemzetközi sztenderdek által minőségbiztosított vizsgálatnak. Az értékelés tartalmát, hatókörét és módszereit, a már említett sztenderdek figyelembe vétele mellett az abban részt vevő számvevőszékek határozhatják meg, erről megállapodást kötnek. A felülvizsgálat eredményeképpen szakértői anyagok készülnek (önértékelési, valamint felülvizsgálati jelentés, illetve akcióterv), amelyek az adott terület a továbbfejlesztésre vonatkozó megállapításokat, ajánlásokat és javaslatokat tartalmaznak. A társintézményi felülvizsgálat legfontosabb dokumentuma a jelentés, amelyet a felülvizsgálatot végző intézmények adnak ki. Ezzel kapcsolatban a nemzetközi ajánlásokat irányadónak tekintve az értékelt számvevőszék intézkedési tervet készíthet.

Az Állami Számvevőszék minőségirányított működésének továbbfejlesztése érdekében döntött úgy, hogy az ÁSZ értékörző megújulása keretében 2010-től kezdődően bevezetett innovációkat, módszertanokat és az elért eredményeket nemzetközi összehasonlításban, úgynevezett társintézményi felülvizsgálat keretében értékelteti.

Az intézmény kommunikációs tevékenységének átfogó értékelésére 2014. május 30. és

²⁵ Horváth Bálint, „Az ÁSZ folyamatosan figyel a költségvetésre” ÁSZ Hírportál, 2015.09.10. (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/az-asz-folyamatosan-figyel-a-koltsagvetesre>) letöltés: 2015.09.10.

²⁶ Az ÁSZ-jelentések nyilvánosságához, hasznosulásához kapcsolódó külső intézményi kommunikáció, valamint a számvevőszék tevékenysége által érintett szervezetek és intézmények kezelésének társintézményi felülvizsgálata

2016. május 31. között került sor. A nemzetközi projekt két részből állt és a 2010-2015 között eltelt öt év kommunikációs tevékenységeit elemezte.

Első lépésben az Állami Számvevőszék értékelte az INTOSAI Fejlesztési Kezdeményezésének Teljesítményértékelési Módszertana (IDI PMF) alapján az intézményi kommunikáció megújításának időszakát. Második lépésben a lengyel és litván számvevőszék szakértői végezték el az Állami Számvevőszék társintézményi felülvizsgálatát a számvevőszékek átlátható működésére és elszámoltathatóságra vonatkozó nemzetközi előírások alapján. A felülvizsgálati jelentés 2016. május 12-én készült el.

A társintézményi felülvizsgálatot végző csoport a folyamat során részletesen értékelte az ÁSZ által, a különböző kommunikációs területeken – a célok megvalósítása érdekében – végzett tevékenységét. A munkacsoport kiemelte az ÁSZ teljes szervezetén belül, a felső vezetés, az igazgatók és a kommunikációért felelős további munkatársak szintjén tapasztalható kivételesen magas szintű tudatosságot, ami jól jelzi azt, hogy a kommunikáció egy stratégiai fontosságú terület, mely különleges eszközöket, magasan képzett erőforrásokat és nagyfokú elkötelezettséget igényel. Különösen értékesek a jelentés azon megállapításai, melyek az ÁSZ munkájának eredményességének fokozására irányulnak, így az ellenőrzött intézmények felé irányuló kommunikáció, a közösségi média, és az új jelentésformátummal kapcsolatban megfogalmazott javaslatok.

A jelentés megállapítja: az ÁSZ professzionális és hatékony kommunikációs rendszert épített ki, amely illeszkedik küldetéséhez és stratégiájához, továbbá összhangban áll az új számvevőszéki törvénnyel is. Az ÁSZ partnerintézményei, és a tevékenysége által érintett szervezetek is azt erősítették meg, hogy a szervezet olyan módon valósítja meg kommunikációs stratégiáját, amely biztosítja az ÁSZ-ra és annak eljárásaira vonatkozó szükséges

információk továbbítását, valamint hozzájárul az intézmény, mint átláthatóan működő szervezet, megítélésének fejlesztéséhez.

Az Állami Számvevőszék a felülvizsgálati folyamat lezárását követően összeállította és jóváhagyta azt az akciótervet, amely megalapozza intézményi kommunikációjának jövőbeni fejlesztési irányait. Az akcióterv fókuszában a számvevőszék tevékenységének magasabb szintű hasznosulása és az ellenőrzött intézmények felé irányuló kommunikáció hatékonyságának fokozása áll.

4. KÖVETKEZTETÉSEK – AZ ÁTLÁTHATÓSÁG MINT PREVENCIÓS ESZKÖZ

Transzparencia nélkül nem képzelhető el jól működő, jól irányított állam. Az ellenőrzési folyamat részletes bemutatása és követhetőségének biztosítása járulékos hasznot is hajt a Számvevőszék részére, az átláthatóság ugyanis biztosítja, hogy munkájáról széles körben tudomást szerezzenek. Ez azért fontos, mert az ÁSZ nem tud mindenhol ellenőrizni, így örömteli, ha a közpénzhasználók mások ellenőrzésének példáját látva önmaguktól változtatnak az esetleges rossz gyakorlaton. A transzparencia és a kommunikáció tehát megsokszorozza az ÁSZ jelentéseinek erejét, ami nagyban javítja munkája hatékonyságát, melynek átláthatósága ezen felül az antikorrupciós elköteleződés szempontjából is komoly hozadékot jelent: ahol minden a nyilvánosság előtt zajlik, ott nincs tere a részrehajlásnak és a kivételezésnek.

Az Állami Számvevőszék kommunikációs tevékenysége alapjaiban újult meg az elmúlt években. A társadalmi hasznosulás került a középpontba és stratégiai szintre került a kommunikáció. Felismerte a tudatos tervezés jelentőségét, valamint az online kommunikációban rejlő lehetőségeket. Olyan innovatív technikák kerültek kidolgozásra, amelyekkel gyorsan, pontosan és hatékonyan érhetőek el az érintettek és juttathatók célba az üzenetek, illetve kaphatóak visszacsatolások a kiváltott hatásokról. Az ÁSZ az érintettek és a hasznosulási szintek pontos meghatározása alapján folyamatosan méri, elemzi és értékeli az eredményeket majd ezek alapján határozza meg a következő időszak céljait, jelöli ki a további fejlesztendő területeket.

A médiával, a szakújságírókkal rendszeres a kapcsolatápolás, a sajtótájékoztatókon kívül háttérbeszélgetések biztosítják az üzenetek értetőbbé válását. A média ugyanis nem feltétlenül érti a számvevőszéki nyelvet és módszertant,

miközben az ÁSZ egy hivatal, így munkájának hasznosulása a nyilvánosság támogatásához is kötődik.

A valódi transzparencia biztosításában fontos a jelentések formátumának megújítása. Minden jelentéshez tömör és a nem szakmai közvélemény számára is érthető összefoglaló készül, illetve egy-egy, kiemelt jelentés új formában kerül nyilvánosságra hozásra. Ilyen immár két éve a zárszámadásról szóló jelentés, ami mellékletek nélkül tavaly és idén is alig több mint 100 oldalt tett ki, szemben a korábbi sok száz oldalas anyagokkal.

Átláthatóság és tisztesség – ez az a két pillér, amire építkezve megújulhatnak a magyar közpénzügyek és a magyar állami működés. Az utóbbi években az Állami Számvevőszék egy kiemelkedően átlátható módon működő és az integritás terjesztését felvállaló közintézménnyé vált, amely mind Magyarország közigazgatási szerveinek, mind pedig a világ hasonló intézményeinek példát adhat a jó gyakorlatok megosztása során.

IRODALOMJEGYZÉK

1. **Kotler, P.:** Marketingmenedzsment. *KJK-KERSZÖV, Budapest, 2002.*
2. **Tóth István György (2009):** Bizalomhiány, normazavarok, igazságtalanságérzet és paternalizmus a magyar társadalom értékszerkezetében. *TÁRKI, Budapest, Keller Tamás (2013): Értékek. TÁRKI, Budapest*
3. **Bakonyi Eszter (2012):** Gazdasági intézmények iránti bizalom a válságban: Kísérlet a gazdasági bizalom tartalmának és működési mechanizmusának feltárására. *Kommunikáció, közvélemény, média. 1-4. sz.*
4. **Horváth Bálint:** Az ÁSZ folyamatosan figyel a költségvetésre *ÁSZ Hírportál, 2015.09.10.* (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/az-asz-folyamatosan-figyel-a-koltsegyvetesre>) letöltés: 2015.09.10.
5. **Horváth Bálint, Kolozsi Pál Péter, Németh Erzsébet:** Számvevőszéki ellenőrzések a társadalom szolgálatában – az ÁSZ katasztrófavédelmi jelentésének hasznosulása, *Polgári Szemle 2013. október – 9. évfolyam, 3-6. szám*
6. **Németh Erzsébet:** Innovation in promoting the benefit and value of reports, *UN/INTOSAI SYMPOSIUM., 2013. március*
7. **Horváth Bálint, Ungvári Péter:** Közösségi média a számvevőszékek szolgálatában *Pénzügyi Szemle Online 2014.09.09.* (<http://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/kozossegi-media-a-szamvevoszekek-szolgalataban>) letöltés: 2015.09.10.
8. **Horváth Bálint:** Több mint 600 új cikk 6 hónap alatt az ÁSZ Hírportálon (<http://www.aszhirportal.hu/hu/kiemelt-hir/tobb-mint-600-uj-cikk-6-honap-alatt-az-asz-hirportalon>) letöltés: 2015.09.10.
9. **Horváth Bálint:** Kvantitatív médiaelemzés az elnöki értekezlet napirendjén *ÁSZ Hírportál* <http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/kvantitativ-mediaelemzes-az-elnoki-ertekezlet-napirendjen> letöltés: 2015.09.10.
10. **Birher Nándor, Boros István, Kocziha Mihály, Kolozsi Pál, Stummer Attila, Sztráray-Kézdý Éva:** A kvantitatív szövegelemzés mint előrejelzési lehetőség *Pénzügyi Szemle Online* (<http://www.penzugyiszemle.hu/tanulmanyok-eloadasok/a-kvantitativ-szovegelemzes-mint-elorejelzesi-lehetoseg>) letöltés: 2015.09.10.
11. **Tóth István György (2009):** Bizalomhiány, normazavarok, igazságtalanságérzet és paternalizmus a magyar társadalom értékszerkezetében. *TÁRKI, Budapest, Keller Tamás (2013): Értékek. TÁRKI, Budapest*
12. **Bakonyi Eszter (2012):** Gazdasági intézmények iránti bizalom a válságban: Kísérlet a gazdasági bizalom tartalmának és működési mechanizmusának feltárására. *Kommunikáció, közvélemény, média. 1-4. sz.*
13. **Horváth Bálint:** Az ÁSZ folyamatosan figyel a költségvetésre *ÁSZ Hírportál, 2015.09.10.* (<http://www.aszhirportal.hu/hu/hirek/az-asz-folyamatosan-figyel-a-koltsegyvetesre>) letöltés: 2015.09.10.

Egyéb források

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 43. cikk

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 43 cikk (3) bekezdés

2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről (2011. július 1.)

Az Állami Számvevőszék Stratégiája (<http://www.asz.hu/strategia/asz-strategia/asz-strategia-2011.pdf>) *letöltés: 2015.09.10.*

Jelentés az államháztartás központi alrendszerének adóssága és éven túli kötelezettségvállalásának ellenőrzéséről (1294) (www.asz.hu/jelentes/1294/jelentes-az-allamhaztartas-kozponti-alrendszerenek-adossaga-es-even-tuli-kotelezettsegvallalasanak-ellenorzeserol/1294j000.pdf) *letöltés: 2015.09.10.*

JEGYZETEK

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK | Székhely: 1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | Postacím: 1364 Budapest 4. Pf. 54
Központi e-mail: szamvevoszek@asz.hu | Internet honlap: www.asz.hu